

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ખાલેક શેખ

વિરુદ્ધ

પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય

ઓગસ્ટ ૩૧, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત અને ન્યાયમૂર્તિ લોકેશ્વર સિંહ પંતા]

કરવેરા કાયદાઓ:

બંગાળ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૦૯-કલમ ૪૬એ-ગેરકાયદેસર નિસ્ચંદિત દારૂનો ગેરકાયદેસર કબજો-લાગુ પડતી જોગવાઈ-આધાર:શું કલમ ૪૬એ (એ) (i) છે અને કલમ ૪૬એ (એ) (ii) નથી જે નીચેની અદાલતો દ્વારા ધારવામાં આવી છે કારણ કે ગુનો "કબજો" સાથે સંબંધિત છે અને "ઉત્પાદન" સાથે સંબંધિત નથી-કલમ ૪૬એ (એ) (i) હેઠળ ગુના માટે મહત્તમ સજા બે વર્ષ છે, પરંતુ જમ કરેલા દારૂના નાના જથ્થાને ધ્યાનમાં લેતા, ૫ મહિનાની સજા પૂરતી હોવાનું માનવામાં આવે છે.

બંગાળ આબકારી અધિનિયમ, ૧૯૦૯-કલમ ૪૬એ-ગેરકાયદેસર નિસ્ચંદિત દારૂના ગેરકાયદેસર કબજા માટે સજા-સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની બિન-તપાસના આધારે પડકાર-ટકાઉપણું-આધાર, ટકાઉ નહીં-કારણ કે નીચેની અદાલતોએ હકીકતલક્ષી સ્થિતિનું વિગતવાર વિશ્લેષણ કર્યું હતું અને કોઈ પણ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરવી ફરિયાદી પક્ષ માટે શા માટે શક્ય ન હતી તે નક્કી કરવા આવી હતી-જો તેઓ વિશ્વાસપાત્ર હોવાનું જણાય તો સત્તાવાર સાક્ષીઓની જુબાનીના આધારે દોષિત ઠેરવવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને બંગાળ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૦૯ની કલમ ૪૬એ (એ)(ii) હેઠળ ગેરકાયદેસર રીતે ૪૦ લિટર ગેરકાયદેસર નિસ્ચંદિત દારૂ

રાખવા બદલ દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને ત્રણ વર્ષની જેલની સજા ફટકારી હતી.

આ અદાલતમાં અપીલમાં, અપીલકર્તાની દોષિતતાને આ આધાર પર પડકારવામાં આવી હતી કે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૪૬૨ (એ) (ii) ની દ્રષ્ટિએ દોષિત ઠેરવવો બિનજરૂરી છે અને વધુમાં વધુ તે જ કાયદાની કલમ ૪૬૨ (એ) (i) ની દ્રષ્ટિએ હોઈ શકે છે; અને લાદવામાં આવેલી સજા કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ છે અને તેથી તે બિનટકાઉ છે.

આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું: ૧. પ્રથમ મુદ્દો સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવા સાથે સંબંધિત છે.નીચેની અદાલતોએ હકીકતલક્ષી સ્થિતિનું વિગતવાર વિશ્લેષણ કર્યું અને એવું માન્યું કે ફરિયાદી પક્ષ માટે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરવી શા માટે શક્ય નથી.જો તેઓ વિશ્વાસપાત્ર હોવાનું જણાય તો સત્તાવાર સાક્ષીઓની જુબાનીના આધારે દોષિત ઠેરવવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.[૬૬૮-બી, સી]

૨.૧.બંગાળ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૦૯ની કલમ ૪૬એનું ખાલી વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે અલગ સજાઓ આપવામાં આવે છે.પ્રથમ ભાગ કલમ (સી) અથવા કલમ (II) હેઠળના ગુનાઓ સાથે સંબંધિત છે, જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે, જ્યારે સ્પિરિટ, નશો કરતી દવા અથવા શણાના છોડની કિંમત ૨,૦૦૦/- રૂપિયાથી ઓછી હોય છે, અને આ કિસ્સાઓમાં મહત્તમ કેદ બે વર્ષ છે.બીજો ભાગ અવશેષ જોગવાઈના સ્વરૂપમાં છે અને ₹૨,૦૦૦/- ના મૂલ્યની અંદર કલમ (સી) અથવા (ટી) દ્વારા આવરી લેવામાં ન આવતા કેસો સાથે સંબંધિત છે.જો પ્રતિબંધિત વસ્તુનું મૂલ્ય ₹૨,૦૦૦/- થી વધુ હોય તો બીજો ભાગ લાગુ થશે, પછી ભલે તે કેસ કલમ (સી) અથવા (ટી) દ્વારા આવરી લેવામાં આવે."અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં" વપરાયેલી અભિવ્યક્તિ પરથી આ સ્પષ્ટ થાય છે.

[૬૬૯-ઈ]

૨.૨.આ પરંતુક અદાલતને નિર્ધારિત લઘુત્તમ કરતાં ઓછી સજા ઘટાડવાની મંજૂરી આપે છે પરંતુ તે ચુકાદામાં નોંધાયેલા વિશેષ અને પર્યાપ્ત કારણો માટે જ હશે.તાત્કાલિક કેસમાં સજા ઘટાડવા માટે કોઈ વિશેષ અથવા પર્યાપ્ત કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી, તેમ છતાં નીચેની અદાલતોએ આ આધારે કાર્યવાહી કરી જાણે કે કથિત ગુનો કલમ ૪૬એ (એ) (ii) દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો હોય.

૨.૩.ત્યાં કોઈ વિવાદ નથી અને હકીકતમાં નીચેની અદાલતોએ "કબજો" સંબંધિત આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા ગુનાની જેમ કાર્યવાહી કરી છે.આ કેસમાં આક્ષેપો "ઉત્પાદન" સાથે સંબંધિત નથી.આમ હોવાથી કલમ ૪૬એ (એ) (ii) નો કોઈ ઉપયોગ નહોતો અને બીજી તરફ, લાગુ પડતી જોગવાઈ કાયદાની કલમ ૪૬એ (એ) (i) છે. તે મુજબ દોષિત ઠરાવવામાં આવે છે.ઉપરોક્ત ગુના માટે જે સજા થઈ શકે છે તે દંડ સાથે મહત્તમ બે વર્ષની છે.જમ કરાયેલ ગેરકાયદેસર ડિસ્ટિલરી દારૂના પ્રમાણને ધ્યાનમાં લેતા, પાંચ મહિનાની સખત કેદ ન્યાયના ઉદ્દેશોને પૂર્ણ કરશે.[૬૬૯-G, H; ૬૭૦-A]

ગુનાહિત અપીલીય અધિકારક્ષેત્રફોજદારી અપીલ નંબર ૯૦૫/૨૦૦૬.

કોલકાતા હાઈકોર્ટના CRR નંબર ૩૨૧૦/૨૦૦૦ માં ૨૧/૧૨/૨૦૦૫ ના ચુકાદામાંથી.

અપીલકર્તા માટે રઉફ રહીમ.

પ્રતિવાદી માટે તારા ચંદ્ર શન્ના, રાજીવ શર્મા અને નીલમ શન્ના.

અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

અર્જિત પાસાયત, ન્યાયાધીશરજા આપવામાં આવી.

અપીલકર્તાને બંગાળ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૦૯ (ટૂંકમાં 'એક્ટ') ની કલમ ૪૬ એ (એ) (ii) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના કથિત કૃત્ય માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદી પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર તેની પાસે ગેરકાયદેસર રીતે ૪૦ લિટર ગેરકાયદેસર નિસ્ચંદિત દારૂ હતો.

ટ્રાયલમાં તેને દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો અને તેને કલમ ૪૬એ (એ) (૨) ની શરતોમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો અને ત્રણ વર્ષ માટે સખત કેદની સજા અને ડિફોલ્ટ શરત સાથે રૂ. ૫૦૦/- નો દંડ ચૂકવવાની સજા ફટકારવામાં આવી.

ડાયમંડ હાર્બર, ૨૪ પરગણા (દક્ષિણ) ખાતેની પ્રથમ અદાલતના વિદ્વાન ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટના ઉપરોક્ત આદેશની જાળવણી વિદ્વાન વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, ૬ સ્ટ્રી અદાલત, અલીપુર, ૨૪ પરગણા (દક્ષિણ) દ્વારા

કરવામાં આવી હતી.ઉચ્ચ અદાલતને પણ તેની સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલા પુનરાવર્તનમાં કોઈ તથ્ય મળ્યું ન હતું અને તેને ફગાવી દીધું હતું.

કાર્યવાહી તરફ દોરી જતી અને આખરે દોષિત ઠેરવવામાં આવતી પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૧૭/૦૧/૧૯૯૬ પર લગભગ ૧૦:૩૦ વાગ્યે, વર્તમાન અપીલકર્તાની ફતેહપુર બજાર નજીક ફાલ્ટા રોડ પર પોલિથીનની બરણીમાં ૪૦ લિટર ગેરકાયદેસર નિસ્ચંદિત દારૂ ગેરકાયદેસર રીતે રાખવા બદલ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ઔપચારિકતાઓનું નિરીક્ષણ કર્યા પછી તે વસ્તુ જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ એક અલગ બોટલમાં નમૂના લેવામાં આવ્યા હતા જે રાસાયણિક પરીક્ષકને મોકલવામાં આવ્યા હતા.વિશ્લેષણ અહેવાલ એવા તારણો સાથે સકારાત્મક છે કે પ્રવાહીમાં ૬૧.૨૨ આલ્કોહોલ છે જે ગેરકાયદેસર મૂળનું છે.સરકારને આવક તરફ રૂ. ૧૪૦૦/- નું ગુકસાન થયું હતું.

ફરિયાદી પક્ષ વતી ચાર સાક્ષીઓ જ્યારે બચાવ પક્ષ વતી પાંચ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી, અને હકીકતો, સંજોગો અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને કાયદાની કલમ

જડ એ (એ) (૨) હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો હતો, તેને ત્યાં દોષી ઠેરવ્યો હતો અને તેને ત્રણ વર્ષ માટે સજાત કેદની સજા અને એક મહિના માટે આર. આઈ. નો ડિફોલ્ટમાં રૂ.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, દોષિત ઠેરવવો પોતે બિનટકાઉ છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ જડએ (એ) (ii) ની દ્રષ્ટિએ દોષિત ઠેરવવો બિનજરૂરી છે અને વધુમાં વધુ તે જ કાયદાની કલમ જડએ (એ) (i) ની દ્રષ્ટિએ હોઈ શકે છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે લાદવામાં આવેલી સજા કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ છે અને તેથી તે બિનટકાઉ છે.

રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે આ આદેશને ટેકો આપ્યો હતો.

પ્રથમ મુદ્દો સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવા સાથે સંબંધિત છે. નીચેની અદાલતોએ હકીકતલક્ષી સ્થિતિનું વિગતવાર વિશ્લેષણ કર્યું અને એવું માન્યું કે ફરિયાદી પક્ષ માટે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીની તપાસ કરવી શા માટે શક્ય નથી. જો તેઓ વિશ્વાસપાત્ર હોવાનું જણાય તો સત્તાવાર સાક્ષીઓની જુબાનીના આધારે દોષિત ઠેરવવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

લાગુ પડતી જોગવાઈ વિશેના પ્રશ્ન પર આવતા, જોગવાઈની નોંધ લેવાની જરૂર છે.એ જ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

"જકએ. સ્પિરિટ અથવા પરિવહન વગેરેના ગેરકાયદેસર ઉત્પાદન, માદક દ્રવ્યોની ખેતી, શણની ખેતી, સ્પિરિટ અને માદક દ્રવ્યોના ઉત્પાદન માટે સામગ્રીનો ઉપયોગ અને કબજો કરવા બદલ દંડ.- જે કોઈ પણ આ અધિનિયમ અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ આપવામાં આવેલ કોઈપણ નિયમ, સૂચના અથવા આદેશ, જારી કરાયેલ અથવા આપવામાં આવેલ અથવા લાઈસન્સ, પરમિટ અથવા પાસનું ઉલ્લંઘન કરે છે, -

(એ) બખાર સિવાયની કોઈપણ સ્પિરિટ અથવા માદક દવાનું ઉત્પાદન કરે છે અથવા શણના છોડ (કેનાબીસ સ્ટિવા એલ.) અથવા (જેમાંથી માદક દવાનું ઉત્પાદન કરી શકાય છે) ની ખેતી કરે છે, અથવા

(બી) ખંડ (એ) માં ઉલ્લેખિત હેતુ માટે કોઈપણ સામગ્રી, સ્થિર, વાસણો, સાધનો અથવા ઉપકરણનો ઉપયોગ કરે છે, રાખે છે અથવા તેના કબજામાં રાખે છે; અથવા

(સી) બખાર સિવાયની સ્પિરિટ અથવા માદક દ્રવ્યોની આયાત, નિકાસ, પરિવહન, માલિકી અથવા વેચાણ; અથવા

(સીસી) વેચાણના હેતુ માટે બોટલ સ્પિરિટ, અથવા;

(ડી) કોઈપણ નિસ્ચંદન અથવા શરાબખાનું કામ કરે છે, અથવા

(ઈ) કોઈપણ નિસ્ચંદન અથવા શરાબખાનું અથવા વેરહાઉસ સ્થાપિત કરે છે,

(એફ) શાણના છોડના કોઈપણ ભાગને એકત્રિત કરે છે અથવા વેચે છે (કેનાબીસ સટિવા એલ.) જેમાંથી માદક દવાનું ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદન થઈ શકે છે.

[સજા થશે, -

(i) કલમ (સી) અથવા કલમ (એફ) હેઠળના ગુનાના કિસ્સામાં, જ્યારે સ્પિરિટ, નશો કરતી દવા અથવા શણાના છોડ (કોનાબિસ સટિવા એલ.) નું મૂલ્ય બે હજાર રૂપિયાથી ઓછું હોય, જેમાંથી નશો કરતી દવાનું ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદન કરી શકાય છે, જેમાં બે વર્ષ સુધીની કેદ અને દંડ થઈ શકે છે:

પરંતુ અદાલતના ચુકાદામાં વિરુદ્ધ નોંધાયેલા વિશેષ અને પર્યાપ્ત કારણોની ગેરહાજરીમાં, આવી કેદની સજા આ પ્રમાણે રહેશે નહિ:—

(૧) પ્રથમ ગુના માટે, એક મહિનાથી ઓછા સમય માટે અને

(૨) બીજા માટે અને પછીના દરેક ગુના માટે, ત્રણ મહિનાથી ઓછા સમય માટે;

(ii) અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં, પાંચ વર્ષ સુધીની કેદ (પરંતુ છ મહિનાથી ઓછી નહીં હોય) અને દંડ સાથે:

પરંતુ કોર્ટના ચુકાદામાં નોંધવાના વિશેષ અને પર્યાપ્ત કારણો માટે, આવી કેદ છ મહિનાથી ઓછી હોઈ શકે છે પરંતુ ત્રણ મહિનાથી ઓછી નહીં હોય.

આ જોગવાઈનું ખાલી વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે અલગ સજાઓ આપવામાં આવે છે. પ્રથમ ભાગ કલમ (સી) અથવા કલમ (એફ) હેઠળના ગુનાઓ સાથે સંબંધિત છે, જ્યારે સ્પિરિટ, નશો કરતી દવા અથવા શણાના છોડની કિંમત રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી ઓછી હોય અને આ કિસ્સાઓમાં મહત્તમ કેદ દંડ સાથે બે વર્ષની હોય છે. બીજો ભાગ અવશેષ જોગવાઈના સ્વરૂપમાં છે અને રૂ. ૨,૦૦૦/- ના મૂલ્યની અંદર કલમ (સી) અથવા (એફ) દ્વારા આવરી લેવામાં ન આવતા કેસો સાથે સંબંધિત છે. જો પ્રતિબંધિત વસ્તુનું મૂલ્ય રૂ. ૨,૦૦૦/- થી વધુ હોય તો બીજો ભાગ લાગુ થશે, પછી ભલે તે કેસ કલમ (સી) અથવા (એફ) દ્વારા આવરી લેવામાં આવે. "અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં" વપરાયેલી અભિવ્યક્તિ પરથી આ સ્પષ્ટ થાય છે.

આ પરંતુક અદાલતને નિર્ધારિત લઘુત્તમ કરતાં ઓછી સજા ઘટાડવાની મંજૂરી આપે છે પરંતુ તે ચુકાદામાં નોંધાયેલા વિશેષ અને પર્યાપ્ત કારણો માટે જ હશે. તાત્કાલિક કેસમાં સજા ઘટાડવા માટે કોઈ વિશેષ અથવા પર્યાપ્ત કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી, તેમ છતાં નીચેની અદાલતો કલમ ૪૬ એ (એ) (ii)

દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલ કથિત ગુના દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે તેના આધારે કાર્યવાહી કરે છે.

ત્યાં કોઈ વિવાદ નથી અને હકીકતમાં નીચેની અદાલતોએ "કબજો" સંબંધિત આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા ગુનાની જેમ કાર્યવાહી કરી છે.કલમ (એ) "ઉત્પાદન" સાથે સંબંધિત છે.આ કેસમાં આક્ષેપો "ઉત્પાદન" સાથે સંબંધિત નથી.આમ હોવાથી કલમ ૪૬એ (એ) (ii) નો કોઈ અમલ નહોતો અને બીજી તરફ લાગુ પડતી જોગવાઈ કાયદાની કલમ ૪૬એ (એ) (i) છે. તે મુજબ દોષિત ઠરાવવામાં આવે છે.ઉપરોક્ત ગુના માટે જે સજા થઈ શકે છે તે દંડ સાથે મહત્તમ બે વર્ષની છે.જમ કરાયેલ ગેરકાયદેસર ડિસ્ટિલરી દારૂના જથ્થાને ધ્યાનમાં લેતા, અમારા માનવામાં આવતા મતે પાંચ મહિનાની સખત કેદ ન્યાયના અંતને પૂર્ણ કરશે.

અપીલને આંશિક મંજૂરી

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.